

Vivències (16)

Records del Collell: febrer de l'any 1939

El santuari de Santa Maria del Collell, situat a 13 quilòmetres a l'oest de Banyoles, fou fundat al segle VIII (c.780) i regit pels monjos benedictins durant l'edat mitjana. El 1843 es va aparèixer la Mare de Déu al veí Miquel Noguera, fet que inicià una devoció a nivell comarcal. El 1852 es construï al costat la primitiva capella, un edifici que el Bisbat de Girona destinaria a seminari, i a començaments del segle XX es va ampliar amb l'objectiu de destinar-lo a l'ensenyament públic: s'oferia a tot Catalunya un internat en un dels llocs més privilegiats per la natura, entre les actuals comarques del Pla de l'Estant i la Garrotxa.

El meu avi matern, Ventura Carreras, havia nascut a Sant Miquel de Campmajor, el poble més proper al Collell, i tenia l'ofici de carboner. Jo recordo (1930) quan sortia de matinada amb els seus matxos de bast cap a aquells indrets per romandre-hi un mes, fins a desmuntar les carboneres i tornar a Banyoles. El meu avi patern, Salvador Boix, tenia un germà sacerdot que fou professor al Col·legi del Collell, on estudiava el seu fill Ramon, que l'any 1920 va protagonitzar un desgraciat accident. Els estudiants baixaven de les aules del tercer pis amb la barana principal entre cames i un cert dia va caure a l'intentar alhora menjar una poma. El seu oncle professor el va recollir mort. Des de llavors, es van col·locar uns 'tacos' a la barana per evitar un altre accident. Així ho varen trobar els granollerins que hi estudiaren durant els anys 30, Josep Lamarca i Josep Mogas, i durant els anys 50, Josep Icart, els germans Jaume i Josep Dalmau i Salvador Vilà, entre molts d'altres.

Continuant amb la història del Collell, en els primers dies de 1936, els milicians cremaren l'església i van convertir l'escola en una presó, fins que fou asfaltada una nit de la primera setmana de febrer de 1939, a cop de baionetes, per un escamot de l'exèrcit franquista, que d'aquesta manera va evitar que

els salvatges del Servicio de Inteligencia Militar (SIM) acabessin de matar tots els presos, ametrallant-los als voltants, ja que no tenien temps d'afusellar-los dins. Qui foren aquells milicians del SIM? Dos recents llibres ho aclaren: el de Francesc Badia, "Els camps de treball a Catalunya en la Guerra Civil 1936-1939" (Abat Oliba, 2001), i el de Cèsar Alcalà, "Las checas de Barcelona" (Belacqua, 2005).

El SIM, organitzat el 1938, va ser el successor de les txeques de la FAI, tancant gent de dretes, oficials, preveres i fins i tot militants del POUM (l'afer Nin). Alguns estaven a la presó Model de Barcelona. En la retirada cap a França de l'exèrcit republicà, a principis de 1939, els del SIM van emportar-se els presos, sembla que uns 2.200. Els anaven distribuïnt en els meravellosos indrets dels pobles d'Oix, el Collell i Pont de Molins, i els anaven assassinant. Jo recordo quan passaven per Banyoles grups cap al Collell, entre ells dues personalitats, Mn. Polanco, bisbe de Terol (assassinat), i l'inventor del "yugo y las flechas falangistas", Rafael Sánchez Mazas, pare de R.S. Ferlosio (Premio Cervantes 2004). El llibre 'Soldados de Salamina' (Tusquets), del professor de la Universitat de Girona, Javier Cercas,

✦ Miquel BOIX
Creu de Sant Jordi

amb desenes d'edicions castellanes i catalanes, descriu un fet ocorregut el 30 de gener de 1939 al Collell: en un grup d'ametrallats als afores n'hi havia 51. Però en el recompte en mancaven dos. Un era R.S. Mazas, a qui el bondados milicià Miralles, que el va descobrir, no va rematar. Jo crec que Miralles volia tenir un escut per si queia en mans dels falangistes. R.S. Mazas va anar a parar a Palol de Rebardit, ja franquista. Ben proper, a Palol de Farga, estaven amagats el meu pare, l'oncle i dos fills del masover que s'havien escapat de la Batalla de l'Ebre. Jo, en bicicleta, els portava informació, però en aquell dia de començaments de febrer de 1939, un milicià em va prendre la bici. 15 quilòmetres fins a casa!

Derechos históricos

Por fin se reconocerán los derechos históricos de Catalunya, y los derechos colectivos y de los grupos. Ahora nuestro Parlament tiene un apasionante trabajo, y en su defecto los órganos judiciales creando jurisprudencia, ya que habrá que ir reconociendo los derechos históricos de todos. Veamos unos pequeños ejemplos.

- El Valle de Arán, reconocido como "realidad nacional", solicita la aplicación de los derechos que le otorga la historia. No sé cuáles son, pero seguro que son.

- El clero. Reclama sus derechos históricos: recuperación de sus propiedades desamortizadas, participación directa en todas las instituciones políticas, censura y restauración de los tribunales eclesiásticos (léase Inquisición).

- El conde de Barcelona. Reclama su autoridad y su poder absoluto (respetando, lógicamente, las cortes, naturalmente no elegidas por sufragio universal).

- Los señoritos andaluces. Reclaman su derecho histórico a regular y sancionar el comportamiento de las personas que viven y trabajan en sus propiedades.

- La nobleza. Reclama el derecho de pernada. Derecho histórico donde los haya.

- El mercado de Granollers. Reclama su derecho histórico a ser el único mercado de la comarca.

- El empresariado catalán. Reclama su derecho histórico a despedir cuando le venga en gana a quien le venga en gana sin indemnización.

- Los niños. Reclaman el derecho histórico a no ir al colegio.

- Los señores esclavistas del Principado. Reclaman poder relanzar los derechos históricos de sus antiguas empresas, aprovechando que la materia prima ya no tiene que importarse.

- Los tradicionalistas. Ven, por fin su triunfo político: Dios, Patria, Fueros y Rey, el carlismo ha conseguido que los derechos históricos, al fin, sean reconocidos.

- Los anarquistas. Reclaman su derecho histórico a crear tribunales populares y cumplir sus sentencias.

- Los militares. Reclaman su derecho histórico a dar golpes de Estado.

- Los trabajadores reclaman recuperar sus derechos históricos sobre las fiestas suprimidas.

Adelante, ¡vivan los derechos históricos!

JOAN VIÑALLONGA MORE
Granollers

PEYUS ÒPTIMUS

Mal costum botiguer

Conec un barber que està decidit a fer pagar més als clients que no desconnectin el mòbil quan vagin a tallar-se el cabell. Argumenta, amb raó, que cada vegada que un client atén el mòbil, ell, i també els que fan cua, han d'esperar que acabi de parlar, la qual cosa -diu- és intolerable.

De fet, la creixent utilització del telèfon mòbil ha agreujat situacions injustes d'aquest tipus que abans, o no es produïen o succeïen poques vegades.

Em refereixo, entre altres, al conegut cas del que treballa de cara al públic i atén el telèfon: cada vegada que això passa, no només fa esperar als clients, sinó que permet al que truca que els passi al davant.

Situacions com aquesta demanden una normativa reguladora. Una espècie de codi d'actuació que protegeixi l'usuari d'aquest tipus d'actuacions i estaria bé que fossin les mateixes companyies les que fessin campanyes promocionals conjuntes per evitar-ho.

La setmana passada, mentre la meva dona esperava torn a la botiga d'una majorista de roba de la llar, va viure una anècdota que il·lustra això que explico.

La compradora de davant seu, una senyora molt simpàtica que s'estrenava com a clienta i que estava fent una compra considerable, va haver de parar de comprar quan algú va trucar per telèfon amb la intenció de reservar un nombre determinat de llençols.

La mestressa va anar a comprovar si els tenia, deixant el telèfon despenjat i a la compradora esperant.

En veure-ho (no deuria ser la primera vegada que s'hi trobava) la compradora, molt decidida, va agafar el telèfon despenjat i va deixar anar el següent: "**Quan torni la mestressa li diu que no m'agrada que em passin al davant**", després de la qual cosa, se'n va anar, deixant tota la comanda damunt del mostrador, i a nosaltres (no cal dir a la mestressa) amb un pam de nas.

Vaig pensar que era una bona manera d'acabar amb el mal costum d'alguns botiguers d'atendre el telèfon mentre venen.

Jordi PEY
Periodista
granollers@
jordipey.com

